



Franc Maršič

*Častni*  
**DRŽAVLJAN**



**salve**<sup>25</sup>

## Center za begunce



Veržejski »klošter« Marijanišče je bil tri leta po uveljavitvi zakona o denacionalizaciji uspešno vrnjen lastnici, Salezijanski družbi. Optimistični načrti za ustanovitev srednje šole domače in umetni obrti za rezbarstvo, restavracijsko, konzervatorstvo, unikatno mizarstvo, pletarstvo itn. so se številnim zdeli utopični, in še danes manjka specifična zakonodaja za obrtne in poklicne šole. Stavbo, ki je začela propadati, so zato salezijanci dali na razpolago za center za vojne begunce iz Bosne. Ljudi različnih veroizpovedi in nacionalnosti je domače okolje sprejelo za svoje. Otrokom in mladostnikom je bilo omogočeno šolanje, katoličanom verouk, s sodelovanjem krajevnih skavtov pa je bil organiziran celo poletni tabor zanje.

Pred tremi desetletji so namreč začeli organizirano delovati slovenski katoliški skavtinje in skavti. Oblikovanje skavtskih voditeljev je skoraj celo desetletje bratsko omogočalo italijansko skavtsko združenje AGESCI. Da bi lahko skavti uspešno delovali med begunci, je program vzgoje njihovih voditeljev ponudil možnost, da so lahko en dan doživljali, kaj pomeni biti državljani oz. begunec. V zgodovini slovenskega naroda je moralo tisoče in tisoče rojakov živeti kot ekonomski migranti oz. kot politični begunci po 2. svetovni vojni.

Že Stara zaveza je tudi Božje ljudstvo predstavila kot pleme nomadov. Ne nazadnje so se tudi plemena slovanskih narodov preseljevala po prostranstvih Evrope in Azije.

Pa se vrnimo k omenjenemu skavtskemu programu na temo državljanov in beguncev.

Večina udeležencev nas je bila razporejena v skupine beguncev, ki so imeli začasne dokumente, kmalu pa so ostali tudi brez teh. Cel dan smo morali izvrševati ukaze – pa čeprav včasih niso imeli nobenega smisla –, vmes pa smo bili veseli, da smo dobili obrok tople juhe, v kateri je plaval celo kak košček krompirja. Medtem pa so »državljeni« užívali udobno življenje. Med njihovim kosilom smo »begunci« viseli na oknih ter moledovali za kak drobec pečenega piščanca ali za košček kruha.

Največje presenečenje je sledilo ob večerni analizi dneva: »begunci« smo bili veliko bolj zadovoljni s preživetim dnevom kakor »državljeni«.

Kaj torej sploh pomeni biti »državljan«, in to celo »častni državljan«?

K temu razmišljanju je izzval vrhovni predstojnik salezijancev Ángel Fernández Artime. Kot dragoceno vez je vsem članicam in članom salezijanske družine za leto 2020 predložil misel »*Dobri kristjani in pošteni državljeni*« na temelju besed iz očenaša: »*Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.*« Pridevnik »pošteni« ali, še bolje, »častni« želi dvigniti naše razmišljanje nad zgolj politično, davkoplačevalsko ali moralno presojanje. V zamisli sv. Janeza Boska (1815–1888) smo vsi dobrohotni in pošteni ljudje – kristjani pa še toliko bolj – poklicani k temu, da se trudimo biti in živeti kot pošteni, odgovorni in zavzeti državljeni. Pri

tem seveda ne gre za kake »častne doktorje«, za »častne meščane« ali »častne občane«, temveč za veliko več. V teh primerih se namreč naziv »častni« podeli komu, ki tega sploh ne potrebuje, ker je to že dosegel s svojim prizadevanjem, ali pa človeku, ki si tega morda sploh ne bi zaslužil.

Da je slovenski narod mogel ohraniti svojo identiteto in preživeti tudi težka zgodovinska obdobja, je zasluga naroda samega in ne kake tuje politike. Naši predniki so vedno računali predvsem na svojo poštenost in pridnost, obenem pa so zaupali v Božjo pravičnost in Marijino varstvo. Častna beseda in stisk roke sta v preteklosti držala bolj kakor danes vsi zakoni in predpisi. Skavtska načela so glede tega zelo blizu naravi pravega slovenskega človeka. Skavti namreč po vzoru nekdanjih vitezov obljubijo »pri svoji časti«. Viteška čast je izražala pripravljenost, da vitez velikodušno, zastonjsko in iz nagibov lastnega srca po potrebi tudi svoje življenje daruje za svojo domovino. Že sv. Irenej je zapisal, da je lahko vsak živeči človek v največjo čast in slavo Bogu.

Področje častnega je žal v sedanji slovenski izkušnji v veliki meri popačeno. Razni heroji so postali tisti, ki so življenje jemali drugim, največkrat nedolžnim. Opredeljujeta nas civilizacija in zgodovina, katero pa praviloma določajo tisti, ki so na oblasti, četudi so zavladali z nasiljem. To je potem izhodišče za to, kako »opredeljujemo« in etiketiramo drug drugega. Pri tem največkrat pozabljamo na to, da samo človek, ki spoštuje samega sebe, more spoštovati tudi druge ob sebi. Priznavanje človekovega dostojanstva – od prvih trenutkov bivanja pa do naravne smrti – je temelj, da lahko sploh govorimo o človekovih pravicah in svoboščinah. Vsak državljani naj bi se torej trudil biti predvsem in

najprej častni človek, ki potem na demokratičen način zastavi svoj »glas« za tisto, kar nas kot narod »druži« in »drži« ter nam zagotavlja vsestransko, zlasti duhovno bogastvo.

Nasprotje častnega človeka je »ostuden in pokvarjen mož, ki pije krivico kakor vodo« (*Job 15,16*). Nekoč so rekli: Če človek sram izgubi, vse izgubi.

## Vsebina

Center za begunce .....	5
Politika .....	9
Vernost – političnost.....	15
Cerkev in politika.....	23
Janez Bosko – politika očenaša .....	27
Janez Bosko vzgaja v dveh smereh .....	35
<i>Krščanska ljubezen do bližnjega</i> .....	37
<i>Zavzeto in odgovorno sprejemanje dolžnosti</i> .....	41
Politika v misli sv. Janeza Boska .....	47
Kako se trudimo biti častni državljani .....	53